

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 18 " — "
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravnštvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — "
četrt " 6 " — "
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnino in inserate
sprejema tiskarstvo v
Katoliški tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 9.

V Ljubljani, v torek, 13. januarja 1903.

Letnik XXXI.

Vedno lepše.

Ko smo v soboto govorili o jeseniških občinskih volitvah, se nikakor nismo nadejali, da nam dá »Narod« o teh volitvah tako zanimiv komentar. Ž njim se bomo že še in morebiti obširneje pečali. Za danes hočemo le na kratko odgovoriti.

»Narod« navaja, da so bili volivci razcepljeni na več strank in da se ni šlo za nemško ali slovensko stranko, temveč za tovarniško in savsko na jedni strani, ter za jeseniško stranko na drugi strani. V tisti sapi, ko to pové, pa tudi konstatira, da je tako zvana tovarniška stranka imela v svoji listi veliko večino nemških kandidatov in seveda zaradi toga na slovenske volivce tudi nekaj tudi slovenskih kandidatov.

Po našem prepričanju je vendar jasno, da stranka, ki ima na svoji kandidatski listi veliko večino ultranemških »südmarkovcev«, vendar ne more biti tako nedolžna lokalna gospodarska stranka, temveč ima globokeji narodni in sicer nemškonacionalni pomen. — Da Nemci za sedaj temu »porekavajo«, je naravno, ker niso tako nedolžni diplomati, kakor gospod doktor Tavčar.

Da je bila vodivna stranka tovarne v svojem jedru nemška stranka, o tem ne more biti dvoma. Da niso za to stranko šli vsi oni slovenski volivci, ki se ne prištevajo naši katol.-narodni in krščansko-socialni stranki, jim bodi v čast. Pokazali so, da jim narodnost ni še tako iz veljave, kakor je žalibog vodivnim krogom »narodno napredne« stranke v Ljubljani.

»Narod« se namreč niti ne zaveda več, kako dalekosežno načelo je ustvaril svoji stranki, ko piše:

»Ko bi bili imeli med kandidati tovarne in Savčani Slovenci večino, bi se bil naš list gotovo za-nje zavzel«.

Tako tedaj! Jeseniški Slovenci so imeli čisto slovensko listo, ali »Narod« bi bil šel za listo Schweglovo in Luckmanovo v ogenj, ko bi bilo par slovenskih kimavcev več v njeni listi.

»Narod« ni sicer narodno-napredna stranka, a njeno glasilo je. Vprašamo tedaj

gospoda Hribarja, Žužka, dr. Trillerja in dr. Majarona, katere vendar se smatramo, da so rešili vključ slovenskonemški zvezi še nekaj narodnega čuta, vprašamo jih, ali ne bodo zvečano prosvedovali proti nazorom svojega glasila? Ako ne izposlušajo, da ali strankino vodstvo desavouira to gori navedeno načelo, ali pa izvajajo konsekvence, potem naj ne nastopajo več kot narodnoslovenska stranka, temveč le kot strankarjislovenskonemške-nemškutarske mišmaš-stranke.

Ako naj ima to od »Naroda« izrečeno načelo veljavo, potem naj »narodnonaprednik« izvajajo vse konsekvence. V Ljubljani, kjer je relativno mnogo več Nemcev kakor na Jesenicah, morajo tudi voliti nekaj Nemcev v občinski zastop, kajti ako je »Narod« pripravljen zavzemati se za kandidate nemške industrijske družbe na Jesenicah, potem mora logično biti tudi za listo slovenskih in nemških kandidatov za občinski svet v Ljubljani, ako je v taki eventualni listi večina slovenskih kandidatov.

Kaj pravite k temu, gospod župan Hribar? Morebiti se že za Vašim hrbtom snuje taka občinska nemškoslovenska »svobodomiselná« koalicijska? Morebiti je že blizu čas, ko Vas Vaš pobratim Ivan prežene s pozlačenega županskega stola?

Za sedaj omenjamo iz včerajšnje »Narodove« notice le še pohvalo o industrijski družbi.

»Narod« piše: »Naj že kdo misli o tej družbi kar hoče, to je pribito, da živi vsa Jeseniška občina od te tovarne in da bi vlada na Jesenicah velika beračija, če bi te tovarne ne bilo«.

To je zopet jedna, recimo, čudna misel. Iz konteksta in iz tega stavka samega se bere, da je industrijska družba za Jesenice velika dobrotnica, da je vpliv, ki si ga lasti, opravičen, in da bi Jeseničani morali iti s tovarno tudi in politično. —

No, mi imamo drugačne nazore.

Industrijska družba daje dela ljudem s tovarno, to je gotovo. A ravno tako je gotovo, da s tem, ako delavce plačuje, ne deli

nikake dobrote, ampak odškoduje le delno vrednost njihovega dela. Ko bi kapital industrijske družbe ne delal s tovarno lepih dobičkov, bi mu bilo prav malo mar, ali je na Jesenicah beračija ali ne, ter bi tovarno opustil.

Delavci in drugi uslužbenci pa družbi množe kapital s svojim delom in so svojo dolžnost in obveznost nasproti tovarni popolnoma izpolnili s svojim delom.

Drugega vpliva pa si tovarna na delavstvo ne sme lastiti, najmanj pa se, da bi kot delodajavec vplivala na delavce z germanizatorskimi tendencami.

Čudno, čudno, da industrijsko družbo tako povzdiguje dr. Tavčar. — Tako daleč ste prišli, gospod doktor in častni član »Sokolov«. — Na svidenje!

Mladočehi in upravna akcija.

V nedeljo, kot smo omenili, se je vršilo v Pragi za sedanjost spravno akcijo za posvetovanje mladočehskega izvršilnega odbora, ki so se ga udeležili razun posl. dr. Brzard, dr. Engel in Schwarz vsi člani vodstva mladočehske stranke. Razgovorom je predsedoval poslanec dr. Skarda. Po daljši razpravi, o katere teku listi še ničesar ne poročajo, se je sprejela soglasna resolucija, kakor jo je predlagal posl. dr. Pacak, z določitvami dr. Herolda. Resolucija glasi:

»Izvršilni odbor mladočehske stranke izjavlja, da zavzema vladna predloga o razdelitvi v okrožja in ureditvi jezikovnih razmer v kraljestvu Češkem, kakoršna je predložil ministerski predsednik Koerber članom spravne konference, za češki narod sovražno stališče in torej s češkega stališča ni vsprejemljiva, niti se ne more sprejeti za podlago pri pogajanjih z nemškimi sodelovalci o jezikovnem vprašanju in reformi uprave. — Dosedanji tek spravni konference ne sme in ne more imeti nikakega vpliva na taktično postopanje kluba v državnem zboru.«

V tej resoluciji se torej naravnost odklanja vladni upravni načrt, vključ temu mladočehska delegacija, kot bi bilo pričakovati, ne pretrga pričetu pogajanja, marveč je bil z vsemi glasovi proti šestim sprejet predlog, da se zastopniki te stranke udeležijo nadaljnjih pogajanj in predložijo svoje posebne predloge za ureditev jezikovnih pravic. Za nasprotni predlog poslanca dr. Fořta in Anyža je glasovalo le pet poslancev.

Odklonjen je bil dalje z vsemi proti trem glasovom predlog posl. Plačka in Dvorka, da zastopniki stranke v prihodnji seji spravne konference označijo vladni načrt nevsprejemljiv za podpis nadaljnjih razprav in potem ostavijo zborovalnico.

Konečno se je sklenilo, da pododsek, sestojč iz poslancev dr. Fořt, Kramář in dr. Pantuček sestavi jezikovni elaborat kot odgovor na vladni načrt in podlago za nadaljnja pogajanja. Obveljal je tudi predlog, naj navedeni pododsek premišlja, bi li ne kazalo predložiti cesarju spomenice o češkem jezikovnem pravu.

Tako uradno poročilo o zadnjem nedeljskem posvetovanju v Pragi. Iz navedenih sklepov se da izvajati, da ima mladočehski klub v jezikovnem vprašanju popolno prosto roko in da je le od njega odvisna bodoča taktika v parlamentu.

Izseljevanje Hrvatov in vlada.

Skupni ogrsko-hrvatski parlament v Budimpešti je sprejel te dni zakon o izseljevanju, kateri se razteza tudi na Hrvatsko. Pri tej priliki rišejo madjarski listi črno sliko o izseljevanju Hrvatov. Kako usodno za hrvatski narod je postalo to izseljevanje, kažejo najbolj številke same. Od meseca avgusta 1901 pa do avgusta 1902 se je izselilo iz Hrvatske 30.223 oseb, a v zadnjih štirih letih ni manj nego 73.967 oseb. Te številke govore žalosten govor o tem za hrvatski narod v Evropi tako usodnem gibanju. Pa tudi denarja gre s tem izseljenjem veliko iz dežele. V teh 4 letih so neali izseljenosti seboj 4.678.510 K denarja, ki so ga rabili za pot in drugo. Mej tem pa, ko odhaja hrvatski narod iz domovine, pritiskajo za njim tujci, Nemci in Madjari, ki bodo že skoro preplavili Hrvatsko. Vsega tega pa je kriva brezsrčna židovsko madjarska ustava. — Sprejeti zakon bo sicer v nekaterih primerih nekoliko omejil to veliko zlo, a korenine zla s tem nikakor ne bodo izruvali, kajti dokler narod nima najnujnejših pogojev za obstanek na rodni tleh, dotlej je vsak zakon proti izseljevanju nesmisel.

Črnogorska sodišča.

Dr. Bohumil Gavril, bivši urednik novosadske »Zastave«, pozneje advokat v Budimpešti, je poklican od črnogorskega kneza Nikita v Črnogoro kot predsednik tamošnjega kasacijskega dvora. Letos je bil namreč knez popolnoma presnoval črnogorsko pravosodje po modernem vzorcu. Več starih uradnikov je upokojil in zdaj hoče nova mesta izpolniti z izobraženimi juristi.

LISTEK.

Janez Urbas — Selko.

Napisal VI. K.

Na sv. Treh kraljev dan so v prijazni Vavti vasi na Dolenjskem pokopali vrlega mladinskega pisatelja, bogoslovca Janeza Urbasa.

Naj mu bodo te vrstice skromen spomenik, v prijazen spomin vsem, ki so se zanimali za blagega, mnogo obetajočega mladeniča, mladini, kolikor je je dobre volje, pa v vzpodbujajo k delu, da kdaj s svetim, mladeniškim navdušenjem v našem javnem življenju izpolni mesto, ki bi je bila zavzemala ta plodovita, prezgodaj nam zamrla moč.

Urbas se je rodil 3. marca 1882 na Volčjem, v župniji Bloke na Kranjskem. Ljudsko šolo je obiskoval deloma doma, deloma v Ljubljani. Na gimnaziji je bil z malo izjemami vseskozi odličnjak. Izvrsten dijak je bil kot tretješolac vsprejet v Alojzijevisko in tu je bival do mature, ki jo je napravil z odliko.

Z navdušenjem zroč vsestransko se pojavljajočo katoliško probujo na Slovenskem je upal, da bo mogel kdaj tudi sam položiti obol na oltar domovini. A lansko leto mu je zdravnik razodel pretresljivo vest, da nosi v sebi smrtno kal. Mesto idealnih nad o bodočem delu strahovita zavest bližajoče se smrti! Pravijo, da se je, prišedši od zdravnika, razjokal nad podrtijami mladostnih sanj...

Tuberkulozo je podedoval po stariših; pred letom dni mu je umrla mati za sušico.

Na smrt bolan se je vpisal v sementišče, a je tu bival samo par dni. Vrnil se je k stricu na Dolenjsko in tu izdihnil 4. jan. pretekli teden.

Bolj kakor ta skromni zunanji odsvit, priča o neodoljivem hrepenenju po umetniškem ustvarjanju, o globokosti njegove duše in plodovitosti nadarjenosti njegovo duševno življenje.

Ze nižjegimnazijec se je nenavadno živo zanimal za slovensko lepo knjigo in se tu pa tam tudi poskušal v pesmi in prozi. Bodi omenjeno, če tudi pri mladini ni nič nenavadnega, da je že drugošolac z nekaterimi sostanovniki urejal in izdajal lepo-

sloven listič. V Alojzijeviski je bil za razvoj njegovega talenta kraj kakor nalašč. Za tem tihim zidovjem se je z življenjsko silo katoliške vere okrepilo že mnogo mladih moči, ki so pozneje odločujoče posegale v usodo našega naroda.

Urbas je bil dobra štiri leta najplodovitejši sotrudenik alojzijeviskih »Domačih vaj«. Po tem privatnem zborniku je raztresenih vse polno njegovih stvari.

Kot šestošolac pa je stopil v javnost pod imenom Selko. Prvo svojo črtico »Srečen« je objavil v »Angelčkovu« novembrski številki 1. 1899, zadnjo »Kaj vse Miklavž vse« pa v decembrski lanskega letnika — par tednov pred svojo smrtjo; pisal je do zadnjega. V tej dobi je bil eden glavnih, brezdvomno najboljših sotrudenikov pri »Angelčku« in »Vrtcu«.

Ne maramo delati reklame — dobra stvar se priporoča sama — a bodi nam dovoljena opombica! Ko na zunaj hrumi naš obupni boj za verske in narodne vzore, in se zdi, kakor bi pri tem nujno moralo razpadati vse kulturno življenje, razvija se in na tihem deluje mnogo dobrih listov za narodovo bodočnost. Javnost jih ne opazi,

ker je njena pozornost obrnjena na politiko, in rekel bi kdo, da so nepotrebni, da ne žive blagonosnega življenja. In vendar se krog njih zbira četa idealnih, delavnih ljudi, ki blagoslovljeno deluje v določno začrtani smeri.

Tudi »Angelček« in »Vrtec« sta taka lista. Skromno nastopata v javnosti, a poglejte le v njuno osredje, koliko duševnih zakladov je skritih tu, koliko mladih, nadejnih moči se zbira tu — sposobnih, delavnih moči, ki obetajo velike!

Urbas je tu objavljaj dragocene prvence svoje bogate duše. »Vrtec« in »Angelček« sta mu postala najljubša lista. Samo v »Angelčku« je objavil nad 20 črtic; med temi jih je mnogo, ki so v našem mladinskem slovstvu pravi biseri.

O njegovih črticah se ne da veliko govoriti; treba jih je brati; nekaj nedopovedljivo lepega leži v njih. Kakor poleti na vrtu, ko cvetlice v solčnih žarkih izdihavajo svojo mehko vonjavo in se ti prijetna aroma mameče vlega na prsa, tako puhti iz teh ljubkih igrači pisateljeva prisrčnost, nežno čuvstvovanje, dobrotljivost. V nedolžnem, čistem otroškem srcu je on doma, tu

Kina in velesile.

Evropski varuhi kitajskega cesarstva so sedaj iznašli nov masen vir dohodkov za svoje — blagajne. Znižali so nenadno ceno srebra. Padanje cene srebra je pa na Kitajskem ustvarilo položaj, ki utegne privedi do resne finančne krize. Srebra se na Kitajsko uvaža ved, a kar se tiče izvoza, ni misliti na to, da bi se v kratkem kaj zboljšalo. Pekinški poročevalec »Times« piše, da vlada v vladnih krogih kitajskih velika skrb zaradi novega padca srebra za 20 odstotkov. Sicer Kitajska še vkljub temu lahko plača zdaj potekli rok vojne odškodnine v znesku 12.859.000 taelov, ali že danes je gotova stvar, da se bo vlada v kratkem morala odločiti za korenite davčne spremembe, to se pravi: pritisniti bodo morala zelo na davčni vijak, da nadomesti ono, kar izgubi valed tega najnovejšega atentata pruso-židovskih vampirjev na blagajno, t. j. redukcijo ceni srebra. Posledica temu bodo pa seveda zopet novi upor.

Kitajska vlada je dovolila Rusiji gradnjo nove železniške proge od Činglinga v Taijumu, pod zelo ugodnimi pogoji, dočim je zabranila Angležem gradnjo proge od Šansija v Yangce.

Iz brzojavk.

Nagodbena pogajanja končana. Po deseturni razpravi so v nedeljo ministri v Budimpešti završili vse nagodbene delo. Posvetovanje je trajalo zvečer do 8. ure. — Nemški državni proračun izkazuje za tekoče leto 2.464.972.734 mark stroškov in istotoliko dohodkov, če se najame 219.931.739 mark posojila. — Ruski prestolonaslednik član ministrskega odbora. Car je izdal ukaz, s katerim imenuje velikega kneza-prestolonaslednika članom ministrskega odbora. — Gonja proti Poljakom na Pruskem. Sedanja naseljevalna komisija na Poznanjskem ne vrši dovolj naglo in radikalno svoje naloge. Vsled tega je vlada sklenila, da se komisija preobrne. — Češko-nemška sprava. Češka pravna konferenca se vrši jutri, moravska danes popoldne, v četrtak se pa snidejo v posvet načelniki nemških radikalnih strank. — Deželni priklad nočejo plačevati Lahi v Tridentu, ker izjavljajo, da je sklep deželnega odbora glede začasnega pobiranja doklad nezakonit. — Zakon o terminokupčiji stopi v veljavo 10. aprila 1903, torej tri mesece po objavljenju. — Atentat v Madridu. »Diario universal« pravi, da je cenzura zaustavila vse brzojavke o atentatu, pač pa je vlada sama brzojavila zastopnikom Španske v inozemstvu. — Ustaja v Maroku. Oficijelno se potrjuje, da je sultan dal zapreti svojega brata Muley Mohameda.

Jesenice — slovenske.

Jesenice, dne 11. jan.

I.

S ponosom lahko zapišemo in zakličemo: Jesenice so ostale slovenske. Naša bojazen, da bi ta važen industrijski kraj pal narodnim nasprotnikom v roke, se hvala Bogu ni uresničila; torej hvala tudi vsem, ki so se za to prizadevali. Sedaj pa, ko so se polegli valovi strastin in terorizma, sedaj lahko pišemo zgodovino jeseniških občinskih volitev »sine era et studio«, popolnoma stvarno in objektivno. Volitve so bile prvotno razpisane na 30. in 31. dec. 1902 in potr-

je gospodar, tu mu je mojstrsko pero pokorno in udano.

Selko je pisal iz ljubezni do mladih src in iz ljubezni do umetniškega ustvarjanja; ljubezen pa rodi zopet ljubezen.

Najlepše Urbasove stvari so v »Angelčku«. V »Vrtcu« ima poleg črtic tudi nekaj krajših povestic. Reči pa moramo, da je v povesti imel manj srečno roko; v razvoju je prenel, na zahteve realnega življenja se je premalo oziral.

Pa saj so to bili le prvenci. Ustvarja-ječo moč je pokazal v črticah; teh pa nekaj po pravici smemo imenovati dovršene. Ne veseli se jih samo otroška duša; umetnija, če je prava, ne dela starostnih razlik. Urbasove črtice morajo razvedriti tudi v težavah preskušeno moško srce.

Ko bi mu bil tek življenja odmerjen obilneje, storil bi bil na slovstvenem polju izredno mnogo. Nadarjenost, pridnost in resnost so združene malokdaj; v njem so tvorile lepo harmonijo. Nanj se je stavilo mnogo nad, zato smo ž njim izgubili mnogo.

Milo se stori človeku, ko gleda, kako polagajo v grob nadepolno mlado moč. Mesto da bi se razvila, se v življenju okrepila in na družbo vplivala z blagodejnim delovanjem, mora prestat, ne da bi izžrpala in oddala životvorno svojo silo...

jena sta bila ta dva dneva tudi od sl. glavarstva. Tovarna, ki je imela doslej nekaj zastopnikov v odboru, se je letos začutila dovolj močno, da vrže stari odbor in vstane občini nemško lice. Če bi se to uresničilo, bi bila pač velika škoda, ker zdaj se bo zidala nova cerkev in nova šola. Nemci hočejo itak čisto nemško dvorazredno šolo, dasi jih je poprečno le 25 za nemško šolo sposobnih otrok, pa še teh večidel posili Nemcev. Važne so bile torej te volitve. In to je spoznal tudi g. generalni ravnatelj Luckmann. Temu ni ugajal dan 31. dec., ker ta dan bi pač baron Schwegel ne mogel z Dunaja. Lahteval je torej g. Luckmann, naj g. župan volitve prestavi. Ker tega župan ni mogel, je prišla nevidna, železna roka, in brez vzroka so bile volitve prestavljene. Pardon, ne brez vzroka! O, vzrok so dobili, češ, sedaj so volitve na področjih, torej ne morejo priti. Kako imajo gospodje slab spomin! Ali ni preslavna vlada tega že prej vedela? O mi vemo za drug vzrok in gosp. baron iz Gorij tudi. Da ste videli priprave pred volitvami, bodisi na tej ali oni strani! Kar še slovensko čuti in sliši na Jesenicah, se je združilo v boj proti onim, ki zidajo nemški most proti Adriji, ki podpirajo gibanje »Proč od Rima«, čeprav to taji »Grazer Tagblatt«. Ta list hoče vedeti, da Nemci mirno žive s svojimi sosedi, da se gre tu le proti nadvladi klerikalcev. Ne, ne! Za obstoj Slovenstva se je šlo, zato so se tudi ti preklicani klerikalci dvignili v bran slovenske zemlje.

Zato so se združili vsi slovensko čuteči moške obeh strank. Sicer sploh o liberalizmu na Jesenicah ne kaže dosti govoriti, ker razen posameznih oseb je masa ljudstva katoliško-narodna in krščansko-socialna. Socialni demokratje so brez vodstva in brez narodnosti. Najboljši dokaz za našo trditve je to, da prihaja v našo občino do 50 izvodov »Slovenca« in nad 300 »Domoljubov«. Lojalno pa priznamo radi in s ponosom, da so tudi gospodje napredne stranke bili v tem boju s slovenskim ljudstvom edini. Vsa čast jim. To pa so bili, ne ker jim je velel tako »Narod«, ampak njih narodni čut in pošteno srce.

Kakor mi, pripravljali so se na boj tudi vodniki tovarne. Upali so s pomočjo delavcev prodreti v vseh treh razredih. Zato so rotili, terorizirali delavce, da je bilo strah in groza. Napravljali so shod za shodom, na katerih je nemški Huber, ki ne zna besedice slovenski, rotil delavce in jim pretil z odpuščanjem, če ne volijo nemško. Prihodnji župan bi bil Huber sam, plesal bi bil pa tako, kakor bi hotela Luckmann in Schwegel. In potem bi bil Jaquemar še večkrat v kantini in na Savi, in nemščina bi slavila svoje slavije.

Upali so v najslabšem slučaju prodreti v tretjem in prvem razredu, skoro gotovo tudi v drugem. Da bi pa množtevne delavce-volivce preslepili, vzeli so v tretji in drugi razred po enega kandidata - delavca, češ, saj bosta tako morala delati, kakor bo tovarna hotela.

Delavci so morali obljubiti, kar so vodniki hoteli, sicer izgube delo, in kam naj gredo z družino sedaj po zimi? Ali je to prosta volitev? Ali ni znan preslavni vladi terorizem, s katerim se je pretilo delavcem? Ali niso znani Huberjevi govori, moreči in besneči proti duhovščini in slovenskemu ljudstvu. Atmosfera na političkem nebu je bila težka, kot ne doslej. Gospod Luckmann sam se je ponižal, dan za dnem voziral po vaseh in rotil ljudi, naj store po njegovi volji: izdajo svojo rodno zemljo. A izid je celo nasresenil: 17 odločno slovenskih odbornikov, 6 nasprotnih, in med temi šestimi je Slovenec Plahutar in bivši narodnjak nadučitelj Medič. A o volitvi prihodnjič!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. januarja.

Staroslovensko bogoslužje. Z otoka Krka je došlo nastopno poročilo: »Kongregacija za obrede je v svoji redni seji dne 7. novembra 1902 potrdila vse odredbe in odloke biskupske sinode v Krku iz l. 1901 gledé liturgičnega jezika, a posebno eno pod poglavjem I, člen 2, št. 6, črka b, kjer se po redu navajajo župnije, uživajoče pravo staroslovensčine v sv. liturgiji«.

Pojasnilo. Sobotni »Narod« piše mej drugim: »Premembe za naše krošnjarje najvažnejšega § 16 ni predlagal dr. Šusteršič ali kdo drugi izmed slovenskih poslancev, ampak že v odseku posl. Tambosi kot minoritetni votum, katerega ni podpisal noben slov. poslanec, tudi posl. Povše ne, ki je član odseka.« »Narodov« dopisnik, ki je bil menda svoj čas državni in dežel. poslanec, mora vedeti, da v odseku poslanec ne more nasvetovati nobenih prememb, ako ni član odseka. Torej dr. Šusteršič ni mogel v odseku predlagati premembe § 16 in posl. Povše ne

podpisati predloga manjšine, ker ne prvi ne drugi nista člana obrtnega odseka. Pač pa sta v odseku člana »Slovenske zveze« dr. Stojan in dalmatinski poslanec dr. Zafiron storila svojo dolžnost in podpisala Tambosijev predlog. Gosp. dopisniku torej svetujemo, naj se preje dobro pouči, preden udari na boben.

Slovensko ljudsko knjižnico nameravajo ustanoviti v Gorici. V pripravljalnem odboru so poleg članov tiskalnega akad. društva »Adrij« gg. prof. Bežek, prof. Santel in Seidel, kapelan Kovarčič, gospica učiteljica Korsičeva ter g. vadniški učitelj Komac.

Nova društva. Novo ognjegasno društvo se je ustanovilo v Slavini na Notranjskem. — V Polhovem Gradcu so ustanovili »Katol. slov. izobraževalno društvo«.

Kje je? Iz Kroke nam pišejo: Odšel je pred štirinajstimi dnevi iz svoje hiše v Kropi Gregor Solar, posestnik in verigar, star 38 let, oče sedmerih nedoraslih otrok, in se do danes ni vrnil. Tudi se ni slišalo do sedaj nič o njem. Bati se je, da se mu je pripetila kaka nesreča. Kdor kaj zve, naj naznani županstvu v Kropi.

Za tamburaše. Iz Varaždina se nam piše: Prepričan o potrebi, da se izdajajo lepe kompozicije za brač s spremljevanjem glasovira, sestavljam sem album izbranih komadov za brač in glasovir. V tem albumu so mej drugimi ti-le komadi: »Notturno« od F. Koželjskega, »Au Printemps« od Gounoda, »Adieux de Marie Stuart«, mazurka iz opere »Gospoje i Husari« od Zajca, »Ostavljen« od Zajca, »Guslam« »Ševa« od Glinke, nekaj nežnih ruskih narodnih itd. Osobito opozarjam na »Alla stella confidente« od Robandija, za duet brača I. in II. s spremljevanjem glasovira. Vse delo obsega 70 strani, note so tiskane v Zagrebu, zato je delo malo dražje; dobi se po tri krone. Naslov: Milan Stakuljak, kr. profesor, Varaždin, Dravska ulica 23, I. nadstropje.

Tatinska druhal — baje nad trideset glav broječa — se klati že dalje časa po krškem okr. glavarstvu. V studenški in raški župniji so na več krajih vlomili in odnesli več sto kron. — V noči od petka na soboto pretečenega tedna pa so pokazali svojo tatinsko umetnost v krški in leskovski okolici. Na Trški gori poleg Krškega so vlomili v hišo posestnika Mavserja ter odnesli vso obleko in nekaj denarja. V sobo so prišli skozi okno. Po končanem delu so zavezali od zunaj vrata tako močno, da so domači le z velikim naporom prišli na prosto. Isto noč so vlomili v Urbančev hram, kjer so se nekoliko okrepčali z dobro kapljico. Nato so poskusili svojo srečo pri nekem posestniku na Goleku. Toda od tod so šli praznih rok. Gospodar namreč je bil bdeč. Ko nekdo skozi okno posveti v sobo, zakriči gospodar: »Kdo je!« Ker ni nikakega odgovora, hitro vstane in vidi tri moške osebe bežati od hiše. Proti jutru iste noči pa so še vlomili v lepo zidanico g. Fr. Žičkarja tudi na Goleku, kjer so se menda prav dobro imeli. Hudomušni jeziki trdijo, da so trkajoč s kozarci pili na zdravje pridnega gospodarja krepke kapljice. Za spomin pa so vzeli več posteljne oprave, nekaj srebrnih žlic, vilic in nožev v vrednosti katic 200 kron. Potem pa so zadovoljno odjadrili brez sledu — nevese kam. Nekateri govoré, da so slišali isto noč drdranje voza; torej so se celo vozili »ti gospodje uzmoviči«! C. kr. žandar-marija jih marljivo zasleduje, a do sedaj brez vsacega vspeha. Tudi krško županstvo je stopilo krepko na noge ter objavilo neki »preki sod« na tatinsko bando, da sme vsak neznanega človeka »fremderja« takoj prijeti ter zapreti, a svoj »plen« takoj objaviti na merodajno mesto. — Minoli teden je kradel neki postopač sušeče se rjuhe po Krškem ter jih potem prodajal po Leskovcu. A pri tej razprodaji je zopet kradel. Prišel je namreč k nekemu kolarju ter mu ponudil rjuhe v nakup. Ko ogleduje kolar rjuhe, mu ukrade premeteni postopač vpricho njega žepno uro z verižico. A temu tatju so bili kmalu na sledu ter so ga prijeli ne daleč od Leskovca v gostilni, sedečega v veseli družbi. V krškem zaporu pa sedaj premiš-ljuje svojo ponesrečeno obrt!

— **Poskušen samomor.** V Gradcu je skočilo v vodo mlado dekle Ana Globočnik, a so jo resili.

— **Zaprta gimnazija.** Pouk v drž. gimnaziji v Mariboru je ustavljen, ker so ravnateljevi otroci, ki stanujejo v gimnazij-skem poslopju, dobili ošpice.

— **Velik sneg v Gradcu.** V Gradcu so imeli véeraj dopoldne velik snežni metej. Ljudje niso mogli videti niti 30 korakov pred-se. S streh so padale snežne lavine. Nekateri ulice je morala policija radi tega zapreti. Žice telefona in brzojava so pretrgane na mnogih krajih. Pretrgana je bila telefonska zveza mej Dunajem in Trstom, zato listi niso dobili telefonskih in brzojavnih poročil. Tramvajski promet je bil ustavljen.

— **Umrla je** v Bazovici pri Trstu gos-pa Franciska Skrljanc.

— **Stavka veterinarjev.** Shod veterinarjev, ki se je vršil v soboto na Dunaju, je rektor razpustil. Mej debato o škandaloz-nih šolskih razmerah se je povdajalo, da tu gospodari vojni minister. Tega akademiki nočejo poznati, zato strajkajo.

— **Na umu obolev** je v Gradiški de-želnosodni svetnik in voditelj tamošnjega okrajnega sodišča gospod Claricini. Ko se je v soboto vračal iz kavarne domov, ga je prišla bolezen na javni ulici, da so ga le s težavo spravili domov.

— **Panika v cerkvi.** Iz St. Vida pri Zatičini se poroča, da je med nedeljsko ju-tranjo božjo službo neki tuj komedijant za-žgal pred cerkvijo — bengalični ogenj. Ljudje v cerkvi so mislili, da gori, in udri-li proti vratom. Nastala je silna gnječa. Ne-kemu otroku je v gnječi bila zlomljena roka, tri ženske so se tako prestrašile, da leže. Ko so ljudje videli, da je vso nesrečo povzročil tuji komedijant, so ga pretepli.

Ljubljanske novice.

Veselica železničarjev in uslužbencev električne železnice, članov podpornega in pravovarstvenega društva »Prometne zveze« bo, kakor čujemo dne 31. t. m. res impo-zantna. Vrše se jako obširne priprave in do-tični veselilni odbor se posebno trudi, da bi ustregel svojim gostom. Za jed in pijačo si je preskrbel uglednega in izkušenega go-stilničarja g. J. Bostjančiča, ki bo preskrbel točno in dobro postrežbo po na-vadnih cenah. Nadalje je odbor že tudi pre-skrbel vojaško godbo. Vsekako bo zabava izborna in tudi upamo, da se občin-stvo v obilnem številu odzove vabilu. Vstop-nina se je določila na 40 v. za osebo.

Vsenemška slavnost v Ljubljani Ljub-ljanski »Turnverein« praznuje 6. in 7. ju-nija t. l. 40letnico svojega obstanka. Občni zbor »Turnvereina« je sklenil, 40letnico slo-vesno proslaviti. Prireditelji naj se takoj pri-vadijo na misel, da bodo morali omejiti to »slavnost« samo na notranje kazinske pro-store, ker ljubljansko slovensko občinstvo ne mara slišati po ulicah vsenemškega haj-lanja. Nemški »Turnverein« ima sedaj 538 članov.

Umrl je na Mestnem trgu št. 3 Stanko Temnik, sin odvetnikove vdove, star 13 let.

Tvrdka M. Kastner, ne Klauer, kar je bilo zadnjič po pomoti tiskano, je tista, ki ima v svojih prostorih v obliki malega stolpa nabiralnik za vsenemške germanizatorične namene. Tvrdka Kastner menda ne računa pri usiljevanju take velenemške politike v prodajalničnih prostorih na to, da ima ve-čino slovenskih odjemalcev in da bi utegnili slovenski odjemalci ji pokazati, da si takih nemških aroganc ne puste dopasti.

Zgubljen. Na poti od južn. kolodvora po Resljevi in sv. Petra cesti je neki tr-govski vajenec zgubil dobavni cilindar za vodo. — Služkinja Marija Peterman je zgubi-la na Franca Jožefa cesti denarnico, v ka-teri je imela okoli 4 K. denarja. — Codel-ijev sluga je zgubil od doma do glavne pošte 60 K.

Najdeno. Pri Lukmanovi hiši na Franca Jožefa cesti je bila najdena denarnica, v ka-teri je bilo nekaj kron denarja. — Na hodniku na magistratu je bil najden petak. Zaprli so brezposelnega hlapca Franceta Mavserja z Rudečega kamna, ker je pone-veril natakariči Mariji Višnikar 10 K.

Nezgod a na elektriški železnici. V Prešernovih ulicah bi se bila véeraj popoldne na električni železnici skoraj pripetila ne-sreča. Potnik Mat. Hermann je šel čez tir električne cestne železnice, ko je prihajal električni voz in ni slišal zvonjenja. Voz ga je zadel in podrl, a voznik je k sreči voz takoj ustavil in tako preprečil, da se ni kaj hujšega pripetilo.

Bralno društvo v Vodmatu nadaljuje zo-pet s prihodnjo nedeljo dne 18. t. m. s svo-jimi znanstvenimi predavanji. Predaval bode č. g. dr. Evgen L. m p e. Začetek ob 6. uri zvečer. — Imenovano društvo si je nabavilo te dni tudi nov harmonij za poduk v petju mešanega zbora, katerega se redno udele-žuje lepo število članov in ki pod spretnim vod-stvom vidno napreduje. Zadnji čas je prišlo društvo gojiti tudi poduk o dram. šoli. Voditelj šole in iger je g. A. Trtnik, dobro znani

režiser izza dramskih predstav v »Kato-
liškem domu«. Igralci so glede nastopov
že toli izurjeni, da se pripravljajo za dan 2.
februarja prirediti večjo dramsko pred-
stavo in istodobno nastopi tudi prvič me-
šani pevski zbor bralnega društva.

Društvena godba priredi koncert v sredo
14. t. m. v restavraciji (l. Kenda) »pri
Gambinu«. Vstop prost.

Iz bolnice. Jožef Bremsak, posestnik iz
Komende, je včeraj na Laverici padel z voza
in mu je šlo kolo čez levo nogo in mu jo
zlomilo. Pripeljali so ga z vlakom do dolenj-
skega kolodvora in odtoč z rošilnim vozom
v bolnico. — Ivanu Skafarju, hlapcu pri dr.
Koslerju na barju, je rezilni stroj na desni
roki odrezal tri prste. — Bivši ključar na
državni železnici Jož. Seršen, stanujoč na
Radeckega cesti št. 22, si je v postelji spah-
nil desno roko in so ga morali prepeljati v
bolnico.

Književnost in umetnost.

Koncert »Glasbene Matice«.

Posebno zanimanje za koncert »Glas-
bene Matice«, kateri bo v nedeljo zvečer,
dne 18. t. m. vzbuja sodelovanje mlade
umetnice izredne nadarjenosti in krasnega
glasu, izborne koncertne pevke, gosposdine
Magde Dvorakove, hčere svetovno
slavnega skladatelja dr. Antona Dvoraka,
sedaj direktorja praškega konservatorija.
Magda Dvorak je v lanskem letu z izredno
odliko in krasnimi vspehi absolvirala praški
konservatorij. V konservatorijskih koncertih
in pozneje v koncertih »Česke filharmonije«,
»Umelecke Besede« ter v samostojnih kon-
certih po mnogih čeških mestih je dosegla
prekрасne vspehe svojega mojstrskega petja
in čuta. Vsi češki listi so letos objavljali o
Magdinih prvih nastopih prelepe in navdu-
šene ocene, izborna, mlada pevka je do-
segla povsod resnično krasne vspehe
in navdušenost občinstva je bila povsod
istinita. Listi posebej poudarjajo, da so
vsepehi resnično krasni in da pevke ne hval-
ijo zaradi njenega očeta in največjega moj-
stra češke glasbe, ampak zaradi pre-
kрасnega glasu, dušepolnega
predavanja in mojstr. šole,
njeno petje hvalijo kot nekaj posebno le-
pega. Ni se pa čuditi, da izredna nadarje-
nost, od narave krasen glas, izobrazba pra-
škega konservatorija in šola v taki roj-
stveni hiši, kjer vlada duh in čut takega
mojstra - skladatelja, očeta in učitelja, ka-
koršen je Anton Dvorak, — porodi kaj tako
lepega, kakoršno je petje Magde Dvorakove.
Pravijo, da bo mlada pevka dosegla še lepo,
svetovno karijero kot operna pevka, če se
odloči za prestop k operni karijeri; toda
stariši mlade umetnice se baje protivijo, da
bi se hčerka posvetila gledališkemu poklicu.
— V koncertu »Glasbene Matice« bo Magda
pri prvem nastopu pela zgolj skladbe svo-
jega očeta, pri drugem nastopu pa češke
narodne pesmi, takozvane »Libičke pesmi«.
Slovensko občinstvo bo imelo priliko slišati
tudi prvič priredbo arijo iz Dvorakovih najnovejših
skladb, baje najkrasnejšo, čudovito lepo
arijo iz opere »Rusalka«.

Slovensko gledališče.

Danes ni slovenske pred-
stave, ker je g. Kralj nenadoma obolel.
Prihodnja slovenska predstava bo v četrtek.

Slovenska stenografija.

Svoj spis o slovenski stenografiji je v
zadnji številki zagrebškega »Stenografa« do-
vršil g. France Hafner s poglavjem
»Krajsanje besedi v stavku«. Priloženi so
spisu litografirani in stenografski vzorci.
Uredništvo »Stenografa« je Hafnerjevemu
spisu dodalo nekaj opazk. Hafner je prvi
prevedel Gabelsbergerjev sestav v sloven-
ščino. »Matica Slovenska« ga je poslala »Pr-
vem češkemu stenografskemu društvu« v
Pragi v oceno; ta ocena ni bila povoljna.
Rokopis je obležal v knjižnici kr. saškega
stenografskega društva v Drazdanih. »Hr-
vaško stenografsko društvo« se je obrnilo s
prošnjo v Drazdane, naj mu pošljejo roko-
pis, in ga je objavilo v svojem listu. Hafner
je čisto samostojno priredil Gabelsbergerjev
sestav za slovenščino, ne oziraje se na druge
slovenske jezike. V tem je njegova zasluga,
a odtoč tudi izvirajo slabosti njegovega se-
stava. Sploh je izpremenil jako mnogo, tudi
koder ni bilo treba. Urednik Fr. Magli
pravi o Hafnerjevem sestavu, da danes nima
praktične vrednosti, a je zanimiv in poučen
zgled iz zgodovine slovenske stenografije.

Reforma ruskih vsučilišč.

Od carja imenovana komisija 34 oseb,
katera proučuje reformo ruskih vsučilišč,
je izročila svoje sklepe učnemu ministerstvu.
Med nameni te reforme je tudi ta, odvrniti
vsučiliško mladež od političnih agitacij in
priusiliti jo k učenju.

* »Škrat« je naslov novemu »poli-
tičnemu satirično-humorističnemu« listu, ki je

v tiskarni »Edinosti« prišel izhajati na mesto
neslanega »Brivca«. Prva »Škratova« številka
kaže, da bode sinček še neslanejši od očeta.
G. Miloš je pel o »Brivcu«: »Le »Brivca«
si naroči, kdor hoče, da jeze poči«. O
»Škratu« pa bi veljalo: »Kdor si »Škrata«
naroči, dolgega časa razleti«. V vabilu na
naročbo obljubljuje, da bode prinašal izvirne
slike »različnih slovenskih umetnikov«. Ta
umetnost pa se že v prvi številki kaže na
grozen način. Da bode »Škrat« izhajal »ne-
odvisno« od »Brivca«, dokazuje naznanilo,
da je »Škrat« obiskal vse naročnike bivšega
»Brivca«.

* Vigouroux v Rimu. Znani
francoski učenjak Vigouroux je bil te dni v
avdienci pri sv. očetu. Govori se, da se pre-
seli v Rim. Zdaj gre v Pariz, da dovrši
svoj »Biblični slovar«, ki v kratkem izide.

* Za spomenik italijan-
skemu katoliškemu časnika-
riju Albertariu so nabrali doslej
13.595 58 lir.

Izpred sodišča.

Obsojeni odvetniki. Iz Mesine v Ita-
liji javljajo: Tu se je dovršil po 79 sejah
proces Cassibile. Obtoženih je bilo več od-
vetnikov radi tega, ker so pregovorili staro
markezo Cassibile, da podkupi sodne urad-
nike, da jej pojdejo na roko v nje mnogih
pravdah radi dedščine. Najlepše pri vsem
tem pa je to, da so ti odvetniki tistih 80
tisoč lir, namenjenih sodnikom in drugim
sodnim osebam, sami spravili v žep. Glavna
krivca sta dr. Patti in dr. Cattania. ki sta
bila obsojena na 7 let ječe in 50.000 lir
globe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Ministra je pozval na dvoboj.
Višji laški častnik grof Bellegarde je pozval
na dvoboj laškega vojnega ministra Prin-
tija, ker ga je minister vrgel ob priliki ne-
kega službenega prepira iz sohe. Minister se
noče dvobojevati in pravi, da je dejanje
storil v »službi«. Tudi prijatelj grofa Belle-
garde poslanec Monti Guarnieri je Pinettija
pozval na dvoboj. — 19 svatov utočilo.
Pri neki Sbo se je prebrnil čoln, v kate-
rem se je vozilo 19 svatov. Vsi so se po-
topili. — Razstavo v Atenah priredi
Grška tekoče leto. Razstava bo mednarodna
in bo trajala od aprila do oktobra. —
Knjižnico za slepce so otvorili
danes na Dunaju. — Novo električno
luč je iznašel Amerikanec Hewatt. Luč na-
stane s tem, da se potem elektrike razvna-
mo pari živega srebra. Ta luč bo silno
cenena in ne potrebuje mnogo elektrike.
Svetilka napravljena na ta način gori dvesto
dni 10 ur na dan, ne da bi mej tem časom
bilo treba na novo napolniti. Luč bo posebno
pripravna za tovarne in je bolj vročene barve.
Drama v gledališču. V Königs-
bergu na Pruskem je predvčeršnjim gle-
dališki ravnatelj na odru ustrelil neko omo-
ženo igralko in potem se samega sebe. Oba
sta težko ranjena. Ravnatelj in igralka sta
že pred dnevi sklenila skupaj umreti. —
Velikabojo dinamita so našli na
kolodvoru v Madridu. Anarhisti so ga ho-
teli vreči na pogrebce Sagastove. — Za-
klad v klavirju. V Schonebergu je
umrl bogati zasebnik B. Njegova sestra je
podedovala vse njegovo premoženje, a 53.000
mark ni mogla nikjer najti. Te dni je pro-
dala pohištvo umrlega brata. Prodala je tudi
klavir, v katerem je pa našel kupec te dni
— 52.000 mark. Izročil jih je sestri umr-
lega zasebnika. — Brezžični brz-
jav vpeljejo mej Berlinom in Lvovom. —
Sest oseb pogrešajo. Iz Monte
Carlo je izginilo na skrivnostni način šest
oseb. Meji osebami, ki so izginile, sta dva
imenitna Rusi in neki angleški lord. —
Smrt pri tatvini. Na Dunaju so za-
slišali nekega tatu, ki je vlomil v neko za-
sešno stanovanje. Tat je svoj plen vrgel
skozi okno in skočil nato tudi sam skozi
okno. Obležal je mrtev na mestu. Doslej še
ne vedo, kako se piše tat. — Giron,
»junak« v aferi saške prestolonaslednice, je
pred leti v Parizu doživel enak roman. Od-
peljal je takrat priletno ženo nekega fran-
coskega bankirja, ki mu je potem dal veliko
syoto, da je škandal zamolčal.

**Zapeljivec in slepar na kmetijski
šoli.** V Plzinu imajo nečedno afero. Tam je
pomožni učitelj na dekliški šoli Storkan v
preiskavi zaradi nenavnih dejanj s šolskimi
deklicami. Storkan je pa bil tudi tajnik kme-
tijske družbe ter v vodstvu plzenske kme-
tijske šole. Kot tak je več let delal različne
malverzacije. Doslej so mu dokazali čez
11.000 kron defraudacije. Upamo, da »Učit.
Tovariši« natančneje sporoči o tem peda-
gogu!

»Zlato poljsko sroce«. Pred nekaj
dnevi je umrl kapucin o Wacław No-
wowski. Bil je izborni redovnik in
domoluben Poljak. Ob poljskem vstanku
l. 1864 je padel njegov brat Karol, ki je bil
slikar, v roke Rusom. Pater Wacław je rešil
brata, da se je preoblekel v njegovo obla-

čilo, in Karol je ušel v kapucinski kuti. P.
Wacław pa so gnali v Sibirijo,
in tam je mesto svojega brata
osem let težko delal v rudo-
kopih. Gniljv zgled bratske ljubezni! P.
Wacław je pisal tudi nabožne spise.

Pruska poljoja. Poljaki prirejajo v
Lvovu »narodni svet poljski«. Pruska vlada
bo poslala, kakor javi pariški »Le Journal«
tajne policiste, ki bodo pazili, kaj govore
Poljaki iz nemškega cesarstva, da jih potem
doma postavijo pred sodišče. — Na Po-
znanskiem je bil obsojen na 70 dni zapora
poljski voznik, ker je poškodoval z bičem
plakat, na katerem je bil cesarjev govor.
Zagovarjal se je, da je z bičem udaril po
konjih in pri tem zadel ob ta dragoceni
plakat.

Iz realke v semenišče. V Kraljevem
Gradcu so sprejeli abiturienta iz realke v
semenišče. Zavezal se je, da se v enem letu
priuči latinščine ter položi iz nje izpit. Po-
tem se bo šele učil bogoslovja. To je prvi
tak slučaj.

**Društvo katoliških časnika-
rjev** se je osnovalo na Nizozemskem. Najprej so
se združili katoliški časnika-
ri v provinci-
limburški, in tem so se pridružili novinarji
ostalih provincij. Treba bo tudi v Avstriji
katoliške časnika-
rske zveze.

Slaba voda v Pragi. V Pragi se
širi trebušni legar. Magistrat je na občinstvo
izdal poziv, naj ne pije vode iz vodovoda
niti vodnjakov, ako ni prej zavrela.

Spiritistka. V Moravski Ostrovi so
arstirali neko M. Švandrikovo, ko je ravno
duhove klicala in lahkovernim ljudem dik-
tirala »umare« ter jim prorokovala »visoko
starost«.

Kvartopirci. V seji praške gospodar-
ske komisije se je pritoževal dr. Březnovsky
nad kvartopirskimi beznicami v Pragi. Naj-
več bazarja igrajo poljski židje.

Falbov kolektor. Falb prorokuje: ja-
nuvarij je večinoma suh, potem postane de-
ževen, zaključ ga sneg; februarij bo suh,
skoro brez snega, marec bo snežen, koncem
marca pa bo visoka temperatura, april bo
deževen, v maju bo toliko dežja, da se je
bati povodnji, junij bo začetkoma suh, a bo
vendar nekaj večjih viharjev, posebno v Av-
striji. Nato bodo precejšnji viharji na jugu,
na višavah bo padel sneg. — Kritični dnevi
prvega reda so 13. januarja, 12. februa-
rija, 29. marca (ta dan tudi solnce mrkne),
12. aprila, 26. maja in 25. junija.

Izgubil se je pes. Zanimivo pravdo
so imeli nedavno na Ruskem Varšavski listi
so prinesli pod naslovom »Izgubil je pes«
oglas, v katerem se obljubljuje 70 rubljev
onemu, ki najde izgubljenega krasnega ber-
nardinca. Najditelj pripelje psa k posestniku
ter zahteva 70 rubljev. Ta mu neče dati več
kakor 20 rubljev. Najditelj toži. Prva in-
stanca posestnika oprosti, češ da taka ob-
ljuba ni obvezna. Druga instanca pa je
smatrala take v javnih oglaših dane obljube
kot obvezne, in posestnik je moral izplačati
70 rubljev.

Sionisti med poljskimi židi zelo agiti-
rajo. Imeli so zopet več shodov.

Slovesni sprejem škofa. Poročali
smo, kako je preganjala ruska vlada značaj-
nega poljskega škofa Zwierowicza. Nedavno
je prišel škof zopet v svojo škofijo sando-
mirsko. Vsprejem je bil nad vse slovesen in
prisrčen. Poljskega prebivalstva se je na-
bralo na tisoče, ki je vneto pozdravljalo svo-
jega škofa.

Srednješolskim profesorjem vse za-
vida njihove lepe počitnice. Vendar pa sta-
tistika kaže, da to ni opravičeno. Kajti iz-
med tisoč profesorjev dočaka 30 službenih
let samo 180 profesorjev, juristov pa 455.
Sploh srednješolski profesorji umirajo za 4
leta 8 mesecev bolj zgodaj, kakor pa nji-
hovi akademiški tovariši iz drugih strok. 46
do 54 let je njih povprečna doba. Ko bi si
dijaki hoteli vzeti to k srcu!

Rim razsvetljen. Dne 3. marca bodo
priredili katoliška društva v Rimu povodom
25letnice papeževanja sv. očeta Leona XIII.
razsvetljavo Rima in okolice.

Jubilej Petrograda. V proslavo 200-
letnice obstanka Petrograda je ondetni me-
stni svet sklenil s šest milijonov rublji zgra-
diti 22 novih ljudskih šol, sezidati novo
bolnico s 1000 posteljami in novo mestno
hišo; Petrograd in belo morje se spoji s
kanalom. Novi spomeniki se zgrade pri spre-
hajališču novega mosta sv. Trojice. Na slav-
nostnem vsopredu je tudi ljudski obad, raz-
svetljava, bakljade, povečanje cerkve sv. Pe-
tra, za kar je določena svota 100.000 ru-
bljev.

**Krasne organizacije katoliškega
učiteljstva.** V Gorenji Avstriji
ima »katol. učiteljsko društvo« večino uči-
teljev zbranih okoli sebe. Na Dunaju so
kar tri krščanska učiteljska društva. In ob
zadnjem deželnem učiteljskem shodu se je
zbralo čez 3000 (!) katoliških učiteljev
in učiteljic, da ugovarja liberalnemu shodu
v Št. Hipolitu. Na Solnograškem
je velik del učiteljstva organizovan v dežel-
nem katol. društvu in za vzgojo mladega
naraščaja skrbi učiteljsko semenišče. Na Ti-
rolskem so skoraj vsi učitelji in uči-

ljice člani tamošnjega katol. društva. Libe-
ralizem tamkaj tudi med učiteljstvom nima
nikake moči. Na Predarlskem je ka-
toliško učiteljsko v Feldkirchu napravilo po-
poln prevrat. Katoliška organizacija se ve-
selo razvija, liberalno učiteljsko društvo pa
hira in vene od dne do dne. Na Moravskem
deluje »Katoliško učiteljsko društvo«. Med
češkimi učitelji na Moravi deluje »katol.
učiteljsko društvo« pod vodstvom nam Slo-
vencem dobro znanega M. Kadčaka. Čeprav
iz početka le majhna četa, si je vendar pri-
dobila ugled s pogumnim nastopom in vrlim
organom »Vichovatejsky Lysty«. Enako dru-
štvo so si osnovali tudi nemški učite-
lji na Moravskem Celu v Šleziji, tej
izvoljeni deželi liberalizma, se mu učiteljstvo
neče slepo klanjati. Pred nekaj meseci so
časniki javili svetu, da se je tudi tam ob
srditem nasprotovanju protikrščanskih ele-
mentov ustanovilo »katol. učiteljsko društvo«.
Tudi na Slovenskem v tem smislu
krepko naprej! Pravična stvar mora zma-
gati!

Deveturni delavnik. Upravno so-
dišče je 8. t. m. razpravljalo o pritožbi za-
padnočeške rudarske družbe proti rudarski
direkciji v Pragi, katera je zahtevala, da
družbe urade deveturni delavnik za vse de-
lavce, ne le za nekatere. Upravno sodišče
je razsodilo, da velja deveturni delavnik za
vse rudarje.

Časnikarstvo in pravosodje. So-
dišče v Geri je oprostilo obtožbe nekega
urednika, ki je bil obtožen radi razžaljenja
časti. Svoj odlok je sodni dvor utemeljil
tako-le: Obtoženec je učinil razžaljenje časti
in ni doprinesel dokaza, vendar se reši ob-
tožbe, ker je postopal v dobri veri in ima-
ječ pred seboj pravične interese. Urednika
listov, ki želi poučevati in pojasnjevati, mora
se drugače presojati, nego privatnega člo-
veka. Urednik, ki mora svoje čitatelje o vseh
tekočih dogodkih obvestiti, nima samo pra-
vice, ampak tudi dolžnost, da dogodke, ki
se tičejo širših krogov, javno razpravlja.

Petrolej kot pijača. Zdravn. družba
v Parizu je razglasila, da je treba sredstev
proti popivanju petroleja, ki dan na dan
raste. Izpočetka se je mislilo, da se je raz-
širila ta razvada zaradi davka na alkohol,
toda dognalo se je, da je ta navada vladala
že preje po nekaterih krajih in se je hitro
razširila. Človek, ki je udan petroleju, ni
surov, kakor žganjar, ampak nekako slabe
volje in nezadovoljen. Zdravniki trdijo, da
je petrolej enako škodljiva pijača, kakor
žganje.

**Tajna pogodba mej Nemčijo in
Vatikanom** se tiče zlasti vsučilišča, kjer
je tudi bogoslovna fakulteta. Vlada priznava
tukaj škofom pravico, imenovati profesorje,
katerih imena se le formalno vladi nazna-
njajo. Vlada tedaj nima pravice ugovarjati.
Nadalje imajo škofje tudi pravico, imenovati
redovne profesorje, in sicer tudi jezuite.

Drobiž.

Pred sodiščem. Zagovornik: »Go-
spodje porotniki! Veliko lepega bi vam lahko
povedal o zatočencu...« Zatočenec: »Nikari
se ne trudite, gospod doktor, nama gospodje
tako nič ne verjemó!«

Draga žena. Mož: »Šesti liter že
pijem, ker me moja »stara« jezi; človek bi
znorel, če pomisli, koliko denarja stanejo
ženske!«

Društva.

(Iz Maribora) se nam poroča, da
tamošnja čitalnica priredi predstavo »Divjega
lovca« dne 25. jan. in ne 18. t. m., kakor
je bilo naznanjeno.

Telefonska in brzojavna poročila.

Grof Lonyay in soproga.

Dunaj, 13. jan. »Zeit« in »Volks-
zeitung« hočeta vedeti, da sta se sprla
grof Lonyay in njegova sogroga gro-
finja Štefaniya in da je grof Lonyay na
južnem Francoskem, kjer sta nekaj časa
bivala, zapustil svojo soprogo.

Dunaj, 13. jan. Uradno: Poročila
nekaterih listov o sporu mej grofom
Lonyayem in njegovo soprogo so iz-
mišljena.

Dunaj, 13. jan. Cesar se letos
prvič ne udeleži vsled odredbe zdrav-
nikov niti plesa dunajskega mesta, niti
plesa industrijev.

Dunaj, 13. jan. (C. B.) Saški princ
Ivan Jurij je došel danes zjutraj na
Dunaj, da se zahvali cesarju za ime-
novanje kot imejitelja 11. pešpolka.

Carigrad, 13. jan. Porta je dovo-
lila prosto pot skozi Dardanele le raz-
oroženim ruskim ladijam pod trgovsko
zastavo.

„SLOVENE“

se prodaja

od danes najprej tudi v

g. KALIŠEVI trafiki

na Jurčičevem trgu poleg Hradeckega mostu.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra, v mm.	Tempe- ratura po Čelsiju	Vetrovi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
12	9. zveč.	726.6	0.7	sl. svzh.	sneg	
13	7. jut.	732.5	0.9	sr. zrah.	oblačno	44.9
13	2. popol.	733.6	0.6	sr. svzh.	sneg	

Srednja včerajšnja temperatura 6.6° normale, -2.6°.

Dunajska borza

dné 10. januarja.

Skupni državni dolg v notah	100.
Skupni državni dolg v srebru	100.90
Avstrijska zlata renta 4%	120.95
Avstrijska krona renta 4%	101.
Ogerska zlata renta 4%	120.70
Ogerska krona renta 4%	98.95
Avstro-ogerske bančne delnice 600 glid.	15.50
Kreditne delnice, 160 glid.	690.25
London vista	239.50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.12 1/2
20 mark	23.42
20 frankov (napoleonor)	19.05
Italijanski bankovci	95.30
C. kr. cekini	11.30

Žitne cene

dné 12. januarja 1903

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za spomlad	K 7.81 do 7.82
Rž za spomlad	6.96 „ 6.97
Koruzi za maj-junij 1903	— „ —
Oves za pomlad	6.41 „ 6.42

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.67 do 7.68
Rž za april	6.65 „ 6.66
Oves za april	6.14 „ 6.16
Koruzi za maj (1903)	5.74 „ 5.74

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8.20 do 8.75
južne železnice	7.70 „ 8.10
Rž	7. „ 8.20
Ječmen	6.30 „ 7.25
ob Tisi	6.30 „ 7.75
Koruzi ogrska stara	7. „ 7.10
nova	5.75 „ 5.90
Cinkvant	7. „ 7.10
stari	6.60 „ 6.80
novi	6.55 „ 6.75
Oves srednji	6. „ 14. „
Fižol	6. „ 14. „

Danes ob pol 8. uri zvečer

javno predavanje

v veliki dvorani

„Katoliškega doma“.

Predava g. prof. Evgen Jarc iz Kranja.

Mesto posebnega obvestila.

47 1-1

Otilija Temnik, odvetnikova vdova, naznanja v svojem in v imenu svoje hčerke Marije vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o smrti našega iskreno ljubljenega sina

STANKA

kateri je bil po mučnem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajoče danes ponoči ob 12 uri v 13. letu starosti poklican na oni boljši svet.

Pogreb dragega rajnega bo v sredo, dné 14. januarja, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg št. 3.

Sv. maša zadušnica se bo brala v stolnici.

Prosi se tihega sožalja.

Ljubljana, 12. januarja 1903.

(Pogrebni zavod Fr. Doberleta.)

49 1-1

Zahvala.

Slavni zavarovalnici „Franko-Hongroise“ v Gradcu.

Poravnali ste mi škodo na moji hiši, akoravno sem bil šele malo časa pri Vas zavarovan in premije še celo plačal nisem. Za to vliudno postopanje se vam pristočno zahvaljujem ter Vašo zavarovalnico slehernemu kar najbolje priporočim.

Andru pri Krškem, 1. januarja 1903.

Alojzij Jane.

I. Vašl, priča.

Engelbert Stary, priča.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

VABILO

ustanovni občni zbor
delniške stavbinske družbe „UNION“
v Ljubljani

dné 22. jan. t. l. ob 2. uri popoldne
v steklenem salonu gostilne „pri
Zvezdi“ (preje Ferline).

Dnevni red:

1. Poročilo pripravljalnega odbora.
2. Ustanovitev delniške družbe.
3. Odobrenje pravil.
4. Volitev upravnega in nadzorovalnega sveta.
5. Nakup stavbišča ulož. št. 43, Kapucinsko predmestje.
6. Izposlovanje posojila do 400.000 K v svrhu izvršitve nameravane stavbe na zgoraj omenjenem prostoru ulož. št. 43, Kapucinsko predmestje.
7. Slučajnosti.

Ustanovni odbor:

Dr. V. Gregorič — Josip Jeglič — Fran Pe-
terca — Alojzij Stare — Ivan Sušnik.

Ljubljana, dné 12. januarja 1903.

NB. Priloženo potrdilo vplačane delniške svote naj blagovolé p. n. delničarji sigurno seboj prinesiti na ustanovni občni zbor, kjer služi isto kot legitimacija pri glasovanju oziroma o pravici navzoč biti pri ustanovnem občnem zboru.

Hiša na prodaj.

Iz proste roke se prodaja pred dvema letoma novo zidana hiša z gostilno, veliko dvorano, kletmi, stanovanji v prvem nadstropju, prostornim dvoriščem za vozove, konjskimi hlevi in drugimi prostori. Ta gostilna z vrtom je dobro obiskana in stoji tik okrožnega sodišča v Novem mestu.

Več se izve pri lastniku v Novem mestu št. 263. 52 2-1

„Dolenjske Novice“

posebno za Dolenjsko jako potreben list, izhajajo letos v svojem 19. letniku, dvakrat na mesec v Novem mestu. Kakor dosedaj, tako se bodo posebno v bodoče »Dol. Novice« potrudile, da bodo donosale koristno in podučno berilo o vseh gospodarskih stvarih ter tudi zanimive podlistke in novice. Ujjudno se toraj vabijo vsi cenjeni kmetovalci, zlasti še vinogradniki, da se blagovolé takoj naročijo s prvo številko, da bodo imeli ob koncu leta celotne gospodarske članke, ki bodo posebno letos jako podučljivi. — Cena »Dolenjskim Novicam« je za celo leto s poštnino vred 2 kroni. 44 2-2

Prostovoljna javna dražba.

Vsled dné 14. m. m. nastalega velikega požara pri meni, kateri mi je uničil razun več gospodarskih poslopij, tudi vso kremo in steljo in ker zelo mnogo število potrebovanega enakodobrega sena (otave) naglo ne morem dobiti, prodajal bodem

dné 15. t. m. dopoldne ob
10. uri po javni dražbi

tukaj 24 lepih, težkih krav domačega plemena, katere so vse izbrano fine mlekarice, pa tudi nekaj debelih za mesarje. Povabim torej vsacega, kdor hoče zelo dobro molzno, plemensko, težko kravo kupiti, da porabi to priliko in pride imenovanega dne k dražbi.

Ob enem pa tudi naznanjam, da mojo upeljano mlekarino vsled tega ne bodem opustil, ampak jo obdržim in bodem v tem času zanesljivo dobro, čisto, pristno mleko od velikih posestnikov iz občin Šmarje, Grosuplje in grajščine »Boštajn« dobival in mojim p. t. odjemalcem oddajal.

Ko pa bude do spomladi moj pogoreli hlev nasaj sgrajen, razširil bodem še bolj mojo mlekarino in nakupil v še večjem številu izbranih dobro molznih krav in še danes opozorim vsacega posestnika, kateri bude imel konec aprila t. l. težko mladovno, dobro molzno kravo naprodaj, da mi to in ob enem tudi ceno naznani. 35 3-3

Karol Lenče

posestnik in vinski trgovec na Laveri pri Ljubljani,

osebna postaja Laverca dol. železnice.

Trikrat odlikovan s srebrno svetinjo.

Prečast duhovščini, cerkvenim predstojništvom ter občinstvu priporočam zaješčeno pristne

čebelno - voščene sveče

Kg K 4.90

Za pristnost sveč te vrste jamčim s svoto 2000 K. Voščene zvitke, sveče za pogrebe, stenje in stekla za večno luč po jako nizki ceni.

Kadilo laorimae Ia Kg po K 2.40

Kadilo laorimae IIa „ „ „ 2.—

Kadilo granis „ „ „ 1.20

Za obilna naročila se toplo priporočam

Z velespoštovanjem

1358 9

Naročila nad 20 K pošiljam prosto stroškov.

J. Kopač, svečar
Gorica, Ulica sv. Antona 7.

Naročila nad 20 K pošiljam prosto stroškov.

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčalno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50-32

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem jelenu“ v Ljubljani

Kemične barve za sobne slikarje, meljne barve za zidarje ima trdka BRATA EBERL v Ljubljani, Františkanske ulice, v največji izbiri v zalogi. — Cene so nizke. 524 14 11-7

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Pariška svetovna razstava 1901 „Grand Prix“.

Najvišja odlika!

Na 7 prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno
le, če
na
podplatu

in usta-
novno
leto
1860.

Šent Peterburške
GALOSHE
čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

1430 3

Vsak dan jih izdela tovarna

40.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Wien, I.

Na debelo in drobno pri

Anton Krisperju v Ljubljani

kakor pri sledečih trgovinah:

V Ljubljani so na prodaj pri Češkuti Marija, J. S. Benedikt, Kolar Josef & Comp, Petričič Vaso, Persche Alojzij, Treo Karolina, Ernest Jeunika, A. Kasch, Kenda Henrik, Ant. Leutgeb, Karol Recknagel, A. Schaffer, F. M. Schmitt, Fr. Szantner. Dolničar D. Postojna, Bartelmaj Josip Kočevje, Brinšek Ivan Trnovo, Engelsberger Rud. Krško, Homann Friderik, Homann Oto, Fürsager Leopold v Radoljici, Gratner Jurij Kamnik, Gatsch A. Kostanjevica, Lapajne Valentin Idrija, Morano Josip Novo mesto, Pollak Marija Kranj, Petelin Andrej Ribnica, Trevn Valentin Idrija, Trevn Anton Jesenice, Verbič Anton Sevnica, Lebinger & Borgmann Litija, I. Ferjan, Jesenice, E. Hoffmann Kočevje, Jonke Frano Kočevje, Barborič M. Novomesto, I. N. Koceli Škofjaloka.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Nad 300.000 v rabi

Svetovnoznani

Nad 500 prvih odlik.

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posnemajo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par, pa

tudi vsi drugi stroji in priprave za mlekarstvo.

Popolna naprava za led in hlajenje za mlekarne,

klavnice in mesnice, pa za čokoladnice, od 450 do 300.000

kcalorij. Najcenejša in najpopolnejša hladilnica.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Gangl-

bauerstrasse 29.

Podružnice: Budimpešta, V., Bathory utca 4; Praga, Petrova ulica 23-II.

Zaloga za južno deželo: v Gradcu, Annenstrasse 26.

Cenik, podružne brošure, preračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svet se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list „Alfa-Mitteilungen“ brezplačno.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.